

Mötesanteckning Ledningsrådet för hjälpmedel

Tid: 2023-03-08 kl. 13:00 – 16:00

Mötesform: Digitalt via Teams

Närvarande: För VGR

Charlotte Widell	Sjukhus
Mikael Forslund	Habilitering & Hälsa
Jeanette Rehn	Närhälsan och Regionhälsan

För VGK

Lena Olsson	Fyrbodals kommunalförbund (avgående)
Anna Andersson	Fyrbodals kommunalförbundet (tillträdande)
Helene Nordling	Sjuhärads kommunalförbund
Ingegärd Ljungqvist	Göteborgs Stad
Carina Arvidsson	Skaraborgs kommunalförbund
Ordförande Peter Amundin	VGR, Koncernstab hälso- och sjukvård
Vice ordf. Anneli Bjerde	VästKom

Försörjnings-

förvaltningen

Eva Arrdal	Logistik och försörjning (fram till kl. 15:00)
------------	--

Sekreterare

Anette Alfredsson	Samverkansfunktionen (Hjm)
-------------------	----------------------------

Frånvarande

Maria Ljung	Göteborgsregionen, GR
-------------	-----------------------

Vakant

VGR	Privat primärvård
VGR	Sjukhus

Inbjudna

Jonas Wiik	Hjälpmedelscentralen (2a)
Emma Övelius	Projekt Digitala hjälpmedel i samverkan (4a)

Samverkans-
funktionen

Linda Augustsson	(Hjm)
Fredrik Ahlvik	(HjMB)
Henric Wichmann	(LMN)
Piotr Gabrys	(IT-stöd)
Martina Berglin	(Socialtjänst)

1. Godkännande av dagordning och föregående mötesanteckningar

- a) Peter hälsar alla välkomna till dagens möte. Anna Andersson hälsas särskilt välkommen. Hon kommer att ersätta Lena Olsson från och med nästa möte.

Dagordningen godkänns med tillägg av en övrig fråga om inkontinensprodukter.

- b) Föregående mötesanteckningar läggs till handlingarna och kommer att publiceras på Vårdgivarwebben. Kommentarer ges kring följande punkter:
- 2b) Regiondirektören har tagit beslut om prisändringen inom Läkemedelsnära produkter, gäller från 1 februari.
 - 3d) Bilagan med förslag till produktanvisning för inkontinenslarm innehöll felaktig information om kostnadsansvar. Rätt kostnadsansvar ska vara sjukhus.
 - 7a) Planerad punkt om betalningsstyrning inom kommun är flyttad till junimötet.

2. Ekonomi

a) Ekonomirapporter HMC och LMN

Föredragande: Jonas Wiik

Genomgång av ekonomiskt utfall per januari för Samarbetsavtal för försörjning av personliga hjälpmedel (Hjm), hjälpmedel vid medicinsk behandling (HjMB) och läkemedelsnära produkter (LMN).

Hjm visar en avvikelse på 3,3 mnkr, vilket beror på högre volymer samt lägre hjälpmedelskostnader. Även ändrade redovisningsregler påverkar genom att kostnader och intäkter numera redovisas under samma månad. HjMB är i nivå med budget. LMN visar en avvikelse på 1,4 mnkr på grund av stor volymökning framför allt inom diabetesområdet.

Ställningstagande: Ledningsrådet tackar för informationen.

3. Beslutsärenden

a) Förslag på obligatoriska utbildningar anordnade av hjälpmedelscentralen

Föredragande: Anette Alfredsson

Hjälpmiddelscentralen och vårdgivare har på olika sätt framfört att kunskapen om regelverk och försörjningsavtal inklusive parternas respektive ansvar kraftigt varierar bland förskrivare. För att stärka förskrivarnas kompetens ställde sig ledningsrådet 2022-09-08 bakom att göra tre regionala webbaserade förskrivarutbildningar obligatoriska. På detta möte gavs även ett uppdrag till samverkansfunktionen att tillsammans med Hjälpmiddelscentralen ta fram förslag på vilka av Hjälpmiddelscentralens basutbildning som skulle kunna bli obligatoriska.

Uppdraget har hanterats genom dialoger mellan samverkansfunktionen och chefer samt processledare och utbildningsansvariga på Hjälpmiddelscentralen parallellt med beredningsgruppens arbete. Det samlade förslaget är att göra två basutbildningar obligatoriska: *Introduktion på Hjälpmiddelscentralen* samt *Specialpassning*. Hjälpmiddelscentralen bedömer att det finns utrymme inom befintlig ram att, vid behov, öka antalet utbildningstillfällen under hösten 2023.

Ledningsrådet diskuterar introduktionsutbildningen utifrån flera aspekter. Det uttrycks en förståelse för att förskrivare har bättre nytta av fysiska utbildningstillfällen, men att det är förenat med svårigheter jämfört med digitala tillfällen. Representanter från Närhälsan och sjukhus för fram att det finns stora svårigheter med att låta nuvarande introduktionsutbildning vara obligatorisk, bland annat på grund av stor personalomsättning. Vårdval Rehab har också inför mötet förmedlat problem med att delta på fysiska utbildningar på grund av intäktsbortfall. Från kommunsidan ges stöd för idén att kombinera introduktionsutbildning med visning av sortiment. Ledningsrådet önskar utredning av andra sätt att medvetandegöra förskrivarna om sitt och hjälpmedelscentralens uppdrag, till exempel via en webbaserad introduktionsutbildning med en teoretisk del och en filmad visning av hjälpmedelscentralen.

Ledningsrådet anser att det är viktigt att förskrivare som beställer/förskriver en specialanpassning har tillräcklig kompetens. I dialogen framförs att det inte är nödvändigt att alla förskrivare inom en verksamhet går utbildningen. I vissa fall kan det i stället vara lämpligt att personer som genomfört utbildning utses som handledare med uppdrag att vägleda övriga kollegor. Det lyfts även att specialanpassning i många verksamheter är sällanförekommande. Det kan då vara svårt att hitta timingen mellan utbildningstillfälle och det praktiska utförandet. Ledningsrådet föreslår att även denna utbildning görs tillgänglig för egenstudier i digital form.

Ledningsrådet framhåller att det är verksamhetens ansvar att förskrivarna har tillräcklig kompetens och önskar att hjälpmedelscentralen återkopplar upplevda kompetensbrister som kan ha påverkan patientsäkerheten till berörda verksamheter.

Ställningstagande: Ledningsrådet ställer sig inte bakom att föreslagna utbildningar blir obligatoriska under de förutsättningar som anges i underlaget. Ärendet återremitteras för fortsatt beredning. Ställningstagande till reviderat förslag kan göras av ledningsrådet via mejl alternativt på kommande möte.

Fortsatt hantering: Samverkansfunktionen återkopplar ledningsrådets ställningstagande till hjälpmedelscentralen och beredningsgrupp Avtal & Överenskommelse som bereder frågan vidare.

b) Reviderat beslutsstöd hälso- och sjukvård

Föredragande: Henric Wichmann och Linda Augustsson

Ledningsrådet tog beslut om nuvarande modell för beslutsstöd september 2020 som syftade till att ta ställning till om ett produktområde ska vara förskrivningsbart (= hälso- och sjukvårdsinsats) eller vara egenansvar. Sedan dess har beredningsgrupp Handbok & Sortiment använt beslutsstödet och i detta arbete identifierat förbättringsområden i beslutsstödet. Våren 2022 gav Ledningsrådet samverkansfunktionen i uppdrag att revidera och utöka beslutsstödet i syfte att få bättre grund för ställningstagande till införande eller utfasning av produkter.

En arbetsgrupp med representanter från beredningsgrupper, en person med fördjupad kunskap om prioritering samt projektledare från digitala hjälpmedel i samverkan har tagit fram en reviderad version. Resultatet från en workshop där även ledningsrådet deltog har också bidragit till förslaget. Henric och Linda redogör för gjorda förändringar utifrån arbetsgruppens arbete.

Ledningsrådet tycker att beslutsstöden för in-/utfasning av produktområden utvecklats på ett bra sätt och tror att de kan bidra till att säkerställa dessa processer.

I sammanhanget förs diskussion om beslutsmandat och om vilka beslut som kan fattas på tjänstemannanivå och vad som behöver lyftas till politisk nivå. Dagens ärende ses som ett ansvar för ledningsrådet, men att mer övergripande prioriteringar behöver lyftas till politiken.

Ställningstagande: Ledningsrådet beslutar att

1. reviderat beslutsstöd för in-/och utfasning av förskrivningsbara produktområden börjar användas av beredningsgrupp Läkemedelsnära produkter och Handbok & Sortiment Hälso- och sjukvård
2. mindre justeringar av beslutsstöden kan göras av beredningsgrupperna efter samråd mellan grupperna.

Fortsatt hantering: Samverkansfunktionen arbetar tillsammans med beredningsgrupperna vidare med behov som identifierats under arbetet kopplat till beslutsstödet.

Fortsatt arbete behövs i ledningsrådet kring prioriteringsfrågor på övergripande nivå, vilket även behöver involvera politiken.

c) Ny produktanvisning för digital tillsyn (socialtjänst)

Föredragande: Martina Berglin

Projektet Digitala hjälpmedel i samverkan har identifierat att kommunerna har behov av produktområdet digital tillsyn. För brukare med behov av tillsyn kan möjlighet att utföra det digitalt vara till hjälp utifrån att brukaren inte behöver bli störd i onödan. Det leder till

ett minskat antal personer i brukarens hem samt att det möjliggör effektivare arbetssätt då personal inte behöver åka ut för besök. Vi står inför en framtid med en växande grupp äldre som kommer att kräva mer insatser än idag. Kommunerna kommer inte att kunna möta upp behovet genom dagens arbetssätt. Teknik såsom digital tillsyn är av yttersta vikt för att öka brukarens självständighet och frigöra personella resurser som i stället kan lägga tiden där den behövs som mest. Produktområdet är väl beprövat och högt prioriterad såväl nationellt som regionalt och det anses ha en god effekthemtagning.

Beredningsgrupp Handbok & sortiment Socialtjänst har tagit fram förslag på en produktanvisning. Underlaget innehåller även uppskattade volymer och kostnader.

Ställningstagande: Ledningsrådet ställer sig bakom att

1. produktanvisning 22 27 24 System för övervakning och/eller positionering (Digital tillsyn) införs i Handbok för personliga hjälpmedel för socialtjänst (i enlighet med bilaga 1)
2. produktanvisningen publiceras först när produkter upphandlats som uppfyller krav på hantering av personuppgifter och datasäkerhet. Först då kan produkterna bli beställningsbara.

Fortsatt hantering: Samverkansfunktionen skriver ett beslutsunderlag till VästKoms direktör för beslut avseende kommunerna. Produktanvisningen publiceras i samband med att handboken publiceras och/eller när det finns upphandlade produkter.

d) Ny produktanvisning för trygghetslarm (socialtjänst)

Föredragande: Martina Berglin

Projektet Digitala hjälpmedel i samverkan har identifierat att kommunerna har behov av produktområdet mobila trygghetslarm. Vi står inför en framtid med en växande grupp äldre som kommer att kräva mer insatser än idag. Kommunerna kommer inte att kunna möta upp behovet genom dagens arbetssätt. Teknik såsom mobila trygghetslarm är av yttersta vikt för att öka brukarens självständighet och frigöra personella resurser som i stället kan lägga tiden där den behövs som mest.

Mobila larm kan användas för olika målgrupper inom kommunens vård och omsorg såsom äldre personer, personer med nedsatt kognitiv förmåga eller personer som genomgår rehabilitering och har nedsatt rörelseförmåga eller ökad fallrisk. Syftet med ett mobilt trygghetslarm är att öka självständighet och trygghet, i och utanför hemmet, för både brukare och dess anhöriga. Mobila trygghetslarm finns i många olika varianter såsom armbandsklocka, halsband, chip för skosula med flera och funktionerna varierar från leverantör till leverantör, men några exempel på funktioner är larmknapp för påkallande av hjälp vid behov, GPS för positionering, geo-fence för larm om personen går utanför en förinställd zon, larm som larmar automatiskt vid fall eller larm vid avvikande rörelsemönster såsom vid ett epilepsianfall.

Beredningsgrupp Handbok & Sortiment Socialtjänst har tagit fram förslag på en produktanvisning. Underlaget innehåller även uppskattade volymer och kostnader.

Under mötet lyfts synpunkt om att förslaget till produktanvisning för mobila trygghetslarm inom socialtjänst angränsar till förskrivningsbara personliga nödlarm (personliga nödlarmssystem inklusive ep-larm) som regionen har kostnadsansvar för och som även förtroendeförskrivs inom kommuner. Gränsdragningen gällande dessa olika produktområden anses behöva tydliggöras innan ställning kan tas till föreliggande förslag på produktanvisning. Vad skiljer medicinskt behov kontra trygghetsskapande för att skjuta fram behov av biståndsinsats?

Ställningstagande: Ledningsrådet ställer sig inte bakom dagens förslag till beslut. Ärendet återremitteras för fortsatt beredning.

Fortsatt hantering: Beredningsgrupp Handbok & Sortiment Socialtjänst utreder och förtydligar, i samverkan med beredningsgrupp Handbok & Sortiment Hälso- och sjukvård, ansvarsgränser mellan mobila trygghetslarm och personliga nödlarmssystem inklusive EP-larm.

e) Förändringar i riktlinjerna avseende dubbelförskrivning

Föredragande: Linda Augustsson

I april 2022 inkom Göteborgs stad med önskemål om utökad möjlighet till dubbelförskrivning för personer med flera boenden. Framför allt lyftes behovet av dubbelförskrivning till personer som bor i en gruppbostad med särskild service (BmSS) men som även "regelbundet och frekvent" vistas i föräldrahemmet.

Det finns ingen vägledning gäller dubbelförskrivning i lagstiftning, förordningar, föreskrifter eller i Socialstyrelsens stödmaterial om hjälpmedel. Övergripande skrivningar lägger ansvaret för att tillgodose patientens behov av hjälpmedel på respektive vårdgivare. Andra regioner har formuleringar som påminner om Västra Götalands riktlinjer där grunden är att enbart en uppsättning hjälpmedel förskrivs men att fler kan förskrivas utifrån bedömt behov.

Beredningsgrupp Handbok & Sortiment Hälso- och sjukvård har i beredningsarbetet identifierat fler situationer där dubbelförskrivning efterfrågas och även analyserat konsekvenserna av att utöka möjligheten till dubbelförskrivning. Detta presenterades för ledningsrådet i september 2022, då ledningsrådet gav vägledning till beredningsgruppens fortsatta arbete. Nu har beredningsgruppen tagit fram förslag på ändringar i riktlinjerna, vilket Linda redogör för.

Ledningsrådet anser att frågan är genomarbetad, balanserad och presenterad på ett tilltalande sätt. Dialog förs om att frågan bör förankras på politisk nivå.

Ställningstagande: Ledningsrådet ställer sig bakom att

1. ändra riktlinjerna i Handboken för förskrivning av personliga hjälpmedel under rubriken *Dubbelförskrivning* enligt förslag
2. ändra riktlinjerna i Handboken för förskrivning av personliga hjälpmedel under rubriken *Utgångspunkt för förskrivning* så att de stämmer överens med riktlinjerna under rubriken *Dubbelförskrivning* enligt förslag.

Fortsatt hantering: Samverkansfunktionen skriver ett beslutsunderlag till direktör för koncernstab uppdrag och produktion av hälso- och sjukvård för delegationsbeslut för VGR och till VästKoms styrelse för beslut avseende kommunerna. Publicering sker efter beslut. Information ges via Hjälpmedelsforum.

Ordförandena i ledningsrådet tar fram ett samlat informationspaket till SRO som inkluderar denna och andra aktuella hjälpmedelsfrågor.

f) Revidering av uppdrag för beredningsgrupp IT-stöd

Föredragande: Piotr Gabrys

Ledningsrådet fattade under hösten 2022 beslut om att revidera uppdragsbeskrivningar och namnförändringar inom beredningsorganisationen för att omhänderta de uppdrag som följer av ett utökat samarbete om personliga hjälpmedel inom socialtjänsten område. Det har uppmärksamats att uppdragsbeskrivningen för Beredningsgrupp IT-stöd behöver kompletteras så att det framgår att gruppens ansvar även omfattar att bereda ärenden utifrån socialtjänstens område och att gruppens samlade kompetens därför behöver utökas. Piotr går igenom de föreslagna förändringarna och efterfrågar ledningsrådets synpunkter gällande begreppen "huvudman" och "vårdnivå".

Ledningsrådets dialog om uppdragets perspektiv samt vilka begrepp som bör användas leder till att detta bör utredas vidare. Ett förslag som ges på mötet är att använda begreppet vård- och omsorgsgivare (Källa: SKR).

Ställningstagande: Ledningsrådet återremitterar ärendet för fortsatt utredning om lämpliga begrepp att använda i uppdragsbeskrivningen.

Fortsatt hantering: Samverkansfunktionen bereder ärendet vidare.

4. Informationsärenden

a) Ansvar gällande datahantering - statusuppdatering

Föredragande: Emma Övelius

Emma ger en statusuppdatering gällande datahantering och digitala hjälpmedel och tydliggör att digitala hjälpmedel består av olika komponenter där mjukvara är en del i produkten. Grundtanken är att det ska vara möjligt att via hjälpmedelscentralen kunna beställa både produkten om tillhörande tjänster. Detta kan upphandlas gemensamt eller var för sig. För att framöver undvika användning av olika appar för olika produkter är målbilden på lång sikt att skapa ett system med en plattform/hubb som kan hantera olika typer av data.

Frågor ställs om hur kommunikationen är tänkt att hanteras för kommunerna. Emma svarar att lösningen kring kommunernas datahantering kommer att utredas under våren. Om det ska bli möjligt att omhänderta kommunernas datahantering i Millenium krävs att detta ryms inom option 1. På frågan om flera patienter kan dela konto/programvara, eller behöver särskiljas svarar Emma att det kan vara beroende av om upplägget blir en uppdelning på huvudhjälpmedel med programvaran som tillhör, eller på annat sätt.

Ställningstagande: Ledningsrådet tackar för informationen.

Fortsatt hantering: Emma återkommer när det finns mer information att förmedla. Då efterfrågas även en dialog om ledningsrådets ansvar kring datahantering.

b) Flytt från Vårdgivarwebben till Vårdsamverkans webbsida

Föredragande: Linda Augustsson

Linda beskriver bakgrunden och motiven till att flytta information och att bygga om sidor för handböcker samt avtal/överenskommelser på vardsamverkan.se.

Nackdelar som identifierats är att vana förskrivare främst inom regionen kan få svårare att hitta till Vårdsamverkans webbplats jämfört med Vårdgivarwebben. Detta kan mötas med hänvisningslänkar från befintliga sidor samt med informationsinsats.

Förslaget är förankrat i beredningsgrupper och Hjälpmedelsforum Hälso- och sjukvård. Inga argument har lyfts för att det vore bättre med att hjälpmedelssidorna blir kvar på Vårdgivarwebben.

Ställningstagande: Ledningsrådet tackar för informationen och ser positivt på att informationen om hjälpmedel samlas på vardsamverkan.se

Fortsatt hantering: Samverkansfunktionen arbetar vidare med processen att flytta till Vardsamverkans webbplats.

5. Ärenden utan föredragning

a) Uppföljning injektion/infusion

Handläggare: Henric Wichmann och Fredrik Ahlvik

Information om uppföljning efter införandet av förbrukningsartiklar för injektion och infusion som förskrivningsbart genom Läkemedelsnära produkter.

Förbrukningsartiklar för injektion och infusion har förskrivits i SesamLMN sedan 2021-11-01. Tidigare har produkter förskrivits via apotek på hjälpmedelskort alternativt har vårdgivare beställt produkt till enhet via Sisjödepån, och lämnat ut till patient. Som förväntat ses en minskning i varuvärde för förskrivning via apotek.

Varuvärdet för förskrivna produkter via LMN under 2022 var 4,9 miljoner till 1027 enskilda patienter. Kostnaden för produkter förskrivna via LMN överstiger minskningen för förskrivning via apotek och detta kan ha flera orsaker. Dels har produkter tidigare lämnats från vårdgivare direkt till patient (beställt via Sisjödepån) och för dessa saknas tidigare volymer och kostnadsuppgifter. Flera orsaker gör att en analys över kostnadsutvecklingen för de olika distributionsvägarna är mycket osäker.

Det finns enheter som fortfarande beställer hem produkter via Sisjödepån och delar ut till patient, men arbete pågår med att styra om till försörjning via LMN.

b) Återkoppling gällande uppföljning av porttelefoner

Handläggare: Linda Augustsson

I mars 2021 kompletterades tidigare inkommen ansökan om att ta bort porttelefoner som förskrivningsbart hjälpmedel. Beredningsgrupp Handbok & Sortiment beredde ärendet med stöd av beslutsstödet, bedömningen blev att porttelefoner skulle finnas kvar som förskrivningsbart hjälpmedel men att produktanvisningen behövde revideras. En redaktionell revidering gjordes i november 2021 och ledningsrådet fick information om ändringen. Ledningsrådet efterfrågade då uppföljning av förskrivning av porttelefoner.

Beredningsgrupp Handbok & Sortiment Hälso- och sjukvård har vid två tillfällen följt upp förskrivningen av porttelefoner, i juni 2022 och januari 2023. Uppföljningen visar att primärvård och kommun är de huvudmän som förskriver mest, tillsammans står de för cirka 96 % av antalet förskrivningar och fördelningen är jämnt fördelad mellan dessa. Antalet produkter hos patient i januari 2023 var 176 stycken, vilket var en minskning med 16 produkter sedan juni 2022.

Då trenden för de tre senaste åren är att förskrivningen minskar något bedömer beredningsgruppen att det inte längre finns anledning att följa upp förskrivning av porttelefoner.

6. Politisk beredningsgrupp

a) Information från den politiska beredningsgruppen

Det finns ännu inte något ny gruppering utifrån den nya politiska organisationen.

b) Eventuella ärenden till den politiska beredningsgruppen

Från dagens möte noteras ärendet om dubbelförskrivning (punkt 3e).

7. Övriga frågor

a) Problematik kring att bedöma takvolym vid upphandling (Mikael)

En fråga som lyfts på möte med styrgrupp för inköp av hjälpmedel är svårigheten att bedöma hur många produkter som kommer att avropas av kommunerna när det gäller avtalet för grundutrustning. Skyldigheten att ange takvolym för antalet inköp under en avtalsperiod utgör ett problem. VGR får inte överstiga den angivna volymen enligt gällande lagstiftning. Tidigare fanns inte regeln om takvolym vilket gjorde det enklare att köpa in och leverera det som önskades. Ett exempel är upphandling av sängar då det gjordes en förfrågan till kommunerna hur de såg på sina respektive behov. Det var då en ganska dålig respons.

Mikael framför behov av att hitta former för hur VGR på ett systematiskt sätt ska kunna få tag i ansvariga personer hos kommunerna och få tydliga besked om hur behoven ser ut. I dialogen lyfts olika svårigheter kring att bedöma behov av nya digitala hjälpmedel. Förslag på kanaler nämns, såsom kommunalförbunden och Hjälpmedelsforum Socialtjänst. Samordnarna för kommunalförbunden anses lämpliga att utreda frågan om vem/vilken roll som bör vara mottagare av frågor om volymer inför upphandling.

b) Artikel i GP om inkontinensprodukter

Peter ger en sammanfattning av artikel publicerad i dagens GP, där bland annat han har blivit intervjuad. Artikeln handlat om att patienter och vårdcentraler uttrycker missnöje med de produkter som nu finns upphandlade i VGR.

c) Utvärdering av dagens möte

- Bra dialoger
- Stort engagemang
- Bra beredning
- Bra tidsplanering, med två pauser

Peter förmedlar ett stort och varmt tack till Lena som nu går på en lång ledighet och till Mikael som, innan han blir pensionär, tar sig an ett nytt uppdrag som tillförordnad direktör för Fastighet, stöd och service.

8. Kommande möte

Nästa möte är 7 juni, kl. 13:00-16:00.